

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 482 Lel.

Fél évre ... 216 Lel.

Negyed évre ... 108 Lel.

Havonta ... 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerin
vétetnek fel.

Magjelenik naponta reggel.

A hontalanok.

Szomorú emberek aggódva várják a július 26-át. Ezen a napon jár le az a határidő, ameddig a magyar állampolgárságot optált aradi lakosoknak el kell hagyniuk Románia területét és Magyarországra kell költözködniük. Megilletődéssel gondolunk mindig azokra, akik elhagyják régi tűzhelyüket, elhagyják azt a rögöt, amelyhez őket a múlt és a tradíció fűzi és elszakadnak attól a baráti körtől, amelyben eddig éltek. Fáj nekünk a távozás, mert a romániai magyarság vérvesszeségét jelenti ez, amelyet nehéz kivevni. Fáj a tudat, hogy emberek, akik megszokott környezetben és életviszonyok között dolgoztak, vándorbot ragadnak kezükbe és nekivágnak az ismeretlennek és bizonytalanoknak.

De a most távozni kényszerülők sorsa még fájdalmasabb. Mert távoznok kell, akár akarnak, akár nem. Nincs pardon. Békeszerződésileg biztosított szabály és világosan megszerkesztett miniszteri rendelet intézkedik úgy, hogy távoznok kell az optáltaknak. És ezen a ponton apró, szivettépő fragédiák sorozata kezdődik. Az optáltak között vannak néhányan szerencsésebbek, akiknek rendben van minden irásuk, akik biztos révbe mennek. Ezek könnyen is távoznak. De vannak sokan olyanok, akik optáltak ugyan a magyar állampolgárságot, de nem kapták

meg az illetékes magyar hatóságától azt az okmányt, amelynek birtokában új lakóhelyükre mehettek. Tudunk olyanokról is, akik megbánták az elhamarkodott optálást, akik továbbra is szívesen itt maradnának, mert életviszonyaik ide kötik őket, mert itt megtalálták az életük fenntartásához szükséges kereseti lehetőséget és produktív munkát végeznek. Ezek már kérték is a repatriáló hivatal utján, hogy optálásukat tekintsek semmisnek és adják vissza román állampolgárságukat.

A békeszerződés megfelelő paragrafusai és a belügyminiszteri rendelet azonban félreérthetetlenül úgy intézkedik, hogy az optáltaknak július 26-án távoznok kell. Ez a generális szabály, amely alól nincs kivétel. Az intézkedés nem tartalmaz enyhítést sem azok részére, akik magyar részről nem kapták meg a beköltözési engedélyt, sem azoknak, akik vissza akarják csinálni az egészet és eddigi lakóhelyükön akarnak maradni.

Már most mi fog történni ezekkel a jobb sorsra érdemes, szerencsétlen magyarokkal? Össze fogják csomagolni ingó vagyonukat, beülnek a repatriáló vonatba és eljutnak a magyar határig. Itt azután megtörténik a határvizsgálat, az igazoló okmányok tüzetes áttanulmányozása. Azokat, akik nem tudják felmutatni a magyar Menekültügyi Hivatal beköltözési engedélyt, nem engedik magyar terü-

letre, hanem visszaküldik Romániába azzal az indoklással, hogy nem fogadják be, mert nem rendelkeznek az előírt okmányokkal. A szerencsétlenek tehát visszatérnek ide, de itt nem maradhatnak, mert a költözködési terminus lejárt és a szigorúan megszabott határidőn túl nincs többé keresni valójuk régi lakóhelyükön. Két háza között vándorolnak majd ide-oda a szájalomra méltó emberek, akik keseregve mondhatják, hogy nem találnak megnyugvást két lion között.

Nem szabad ezúttal a szigorú szabályokat betű szerint értelmezni és alkalmazni. Emberekről van szó, emberi élet és egzisztenciák forognak kockán és ilyenkor meg kell szólalnia a szív szavának. Az aradi repatriáló hivatal főnöke, aki mindig annyi megértéssel intézte a távozni készülő ügyeit, ezúttal is érző embernek bizonyult, aki előre látva a hontalanokra szakadó szenvedéseket, megkönnyül a szerencsétlenek és ügyüket a miniszter elé terjeszti. A hatalmon levőkben bizonyára felül fog kerekedni az emberiség legszentebb érzése: a könyörület és meg fogják engedni, hogy a hontalanok biztos fedél alatt maradjassanak mindaddig, amíg ügyük véglegesen el nem intéződik és meg fogják engedni azoknak, akik itt akarnak maradni, hogy visszaszerezék régi tűzhelyüket és továbbra is dolgozhassanak. Hiszen a háboru már régen elmúlt, benne élünk

a békében. Békét tehát azoknak, akik akár a szent bürokratizmus hibájából, akár a maguk tehetlensége miatt hontalanokká lettek.

A sajtó és az adókiivetés.

(Az E. M. K. E.-t irrédentizmussal vádolja a Vütorul.)

Bucurestből táviratozzák: A Bucuresti sajtó az ország minden részéből beérkezett jelentések alapján állást foglal a túlzott mértékű adókiivetések ellen, amelyek tönkre teszik az adóalanyokat. A lapok erőteljes hangon cikkekben figyelmeztetik a pénzügyminisztert, utasítsa enyhébb eljárásra a pénzügyi hatóságokat.

Bucurestből táviratozzák: A Vütorul rendkívül heves cikkben támad az EMKE ellen. Megállapítja, hogy az erdélyi magyar nép, amely Erdély egyesítése alkalmával bátor és szerény volt, most már kezdi levetni féltékenységét. Erre mutat az EMKE legutóbbi elnökválasztása is, amelyen dísz elnökül gróf Beldy választották meg, aki elnöke volt az EMKE-nek abban az időben, amikor az egyesület románellenes célt is szolgált. A lap szerint az egyesület jól megállapított tervek alapján irrédenta propagandát akar kifejteni

Magyar anekdoták.

Az öreg József nádor egy évvel ezelőtt, hogy nádorrá választották, beutazta Kocsin Erdélyt, a Felvidéket, de különösen a Dunántúlt. A pécsi fogadtatás után tovább indult Kaposvár felé s ezen az útnán bandériumnak kellett őt elkísérni egészen Kaposvár határáig.

A bandériumot a nemesek híd-nagya, Bencze Ignác vezette, persze lóháton. A Kocsi körül lovagoltak a nemesifjak, a banderisták és a parasztleányok. József nádor, mivel a lovasok iszonyu port vertek a kocsija körül — úgy féltet — odaszólt Bencze Ignácnak:

— Köszönöm, kérem, már elég!

— Nem, fenséges uram, — kiáltott fel lelkesen Bencze Ignác — elki...

Tudom...

Az...

jesztették a Lánchídról szóló törvényjavaslatot, egy öreg tót képviselő, az árvamegyei Meskál Móríc kijelentette, hogy ő semmi körülmények között sem szavazza meg a Lánchidat.

Barátai csodálkoztak rajta és megkérdezték:

— Móríc, miért nem szavazod meg a Lánchidat?

— Azir kiriek, — legyintett Meskál Móríc, — mer nem érdemes erre a kevis időre. Tul vagyok a hietvanhat esztendőn.

Az abszolutizmus idejében történt, hogy August Antal bárót, aki mint Tolna vármegye főnöke Szekszárdon fungált, kinevezték a helytartótanács alelnökévé.

Amikor első alkalommal ment föl a hivatalába Budára, a jelen-

leg...

...

— Örülök, hogy van szerencsém én meg gróf Szeptember vagyok!

S azzal elszaladt.

Közvetlenül a szabadságharc után lefoták az egyik Ráday grófot is, aki mindössze huszonhárom éves volt abban az időben. Mindjárt a vallatás elején azt kérdezte tőle az auditor, persze németül:

— Mi volt ön a lázadó hadseregben?

— Örnagy, — mondta Ráday.

— Lehetetlen! — csodálkozott el az auditor. — Ilyen taknyos és már örnagy?

Ráday nyugodtan annyit mondott rá:

— Auditor ur! Figyelmeztetem önt, hogy az ön császára, öt évvel fiatalabb, mint én!

Rögtön megvasalták.

y Ödön egy megyegyűlészetalálkozott Tisza Lajos minisztrátorral, aki időközvelmes ur lett mint belső nácsos. Beöthy tudvalevőellenzéki volt, Tisza Lajos gyobb aulikus.

getni kezdtek s e beszél-

getés alatt Beöthy Tiszát következetesen méltóságos urnak szólította. Tisza Lajos utóliára is ingerült lett:

— Nem tudja táblabíró ur, hogy titkos tanácsos lettem?

— De igen, — válaszolt nyugodtan Beöthy — Excellenciád is olyan, mint a Kéményseprő. Mentől feljebb megy, annál piszkosabb lesz.

Deák Ferenc köztudomás szerint nem házasodott meg. Bensőbb hívei faggatták is nem egyszer az öreg urat, miért nem vitt asszonyt a házhoz? Deák erre így felelt:

— Hogy miért nem házasodtam meg? Először azért, mert akkor most öreg feleségem volna. Másodszor nagyon bajos dolog megházasodni. Ha szegény lányt veszek el, nekem kell elstartani. Ha gazdagot veszek el, velem szolgálhatja ki magát. Ha szép lány a feleségem, azt féltetem kell. Ha végül csúnyát veszek el, azt is szeretni kell. Hát inkább nem házasodtam meg.

Deák Ferenc egy közeli rokonának sok leánya volt. Az öreg ur fi-

Új adat a mexikói császár tragédiájáról.

— Napfényre került Juarez elnök levele Miksa császárhoz. —

Az *Aradi Közlöny* a múlt napokban brüsszeli távirat alapján jelentette, hogy a szerencsétlen végzetű néhai Miksa mexikói császár özvegye a Brüsszel közelében levő, gyönyörű fekvésű Bouclot kastélyban haldoklik. Az özvegy elborult aggyal érte el az aggkort és már hosszú évtizedek, férjének tragikus vége óta megzavarodott elmével tengődött a csodásan szép és pompásan berendezett királyi kastélyban. A viruló szépségű belga királyleány a múlt század hatvanas éveiben ment férjhez Miksa Habsburg-főherceghez, akit akkor szemelt ki a mexikói trónra és ug-ratta be a kalandba III. Napoleon francia császár. A belga királyi hercegnő akkor azt hitte, hogy a fénybe, pompába és egy egzotikus ország örökéletű királyi trónjára indul utnak és nem sejtette, hogy milyen szörnyűséges vég fog rá várni messze idegenben és mi lesz férjének sorsa.

Néhai Miksa császár özvegyének utolsó óráival egyidejűleg most fedezték fel Bécsben Benito Juareznek, a mexikói köztársaság akkori elnökének Miksa császárhoz intézett levelét, amelyet egy hű szolgálja őrzött meg és vitt magával Ausztriába. Hagyatékokon keresztül polgári családok kezein keresztül vándorolt a levél, míg most végre felfedezték olyanok, akik annak történelmi becsét értékelni és méltatni tudják. A levelet Benito Juarez 1864 június havában intézte Miksához, egy a császár-

gyelmezte a mamát, hogy a leányokat jó lenne már bevezetni a világba. Bálókba, estélyekbe kell vinni őket.

A mama magyaroszású vidéki asszony csak annyit felelt:

— Ráérnek még.

— De hugám, — biztatta Deák, — azok a leányok szeretnének már férjhezmenni.

A mamát azonban nem lehetett megingatni. S megint csak visszavágott:

— Elkét a jó bor céger nélkül is!

— Az igaz hugám, — mondta csöndesen Deák, — csak hogy a jó bort kóstolgatni is szokták.

Széchenyi István gróf, aki gyakran járt a pestmegyei közgyűlésekre, egy alkalommal végighallgatta nagy ellenfelének, Kossuth Lajosnak fulmináns szónoklatát, amelynek persze hihetetlen sikere volt. Kossuth után szólásra emelkedett Besze János.

Széchenyi, amikor látta, hogy Besze János felállt, fogta a kalapját és kifelé indult. Valaki megkérdezte a barátai közül:

— Miért megy el?

Ezt már nem halgatom. — mondta csöndesen Széchenyi. — Ananászra nem eszem pacalt.

jelöltől kapott levélre válaszképen, amelyben az a monarchia megteremtése esetére a köztársasági elnöknek előkelő és magas pozíciót ígért. Amikor Miksa császár a levelet megírta Juareznek, akkor bizonyosnak látszott győzelme és a győzelmi tudat hangulatában írta az üdvözlő irásszerű levelet. Miksa levelének felső sarkában a „Justitia regnorum fundamentum” (Igazság az uralkodás alapja), a Habsburgok jelmondata büszkélkedett, amely még ma is ott ékeskedik az osztrák fővárosban, Bécsben az új- és a régi Burg homlokzatán. Miksa levelére Benito Juarez a következőképpen válaszolt:

— Igazolom, hogy a „Stovara” fedélzetéről írott levele eljutott kezeimhez. Fontos és sokoldalú kötelességeim, amelyek, mint a köztársaság elnökét foglalnak el, nem adnak sok időt az elmélkedésre és ezért rövid leszek. Nagyon csodálkozom Fenségeden, hogy a hazáját és a családját elhagyta csak azért, hogy Mexikóba jöjjön olyan követelésekkel, amelyeknek itt az ellenkezőjét akarják. Tette pedig ezt ennek a hazának néhány képviselőjének hívására, akik Miramaréba mentek Fenségedhez és akik legfeljebb nyolc-tíz várost képviseltek. Már meggyőződhetett pedig arról, hogy mi a nemzet akarata, amely annak szabadon kifejezést is adott. Ennek dacára Ön eljött közénk, persze a nélkül, hogy tudhatná, hogy a *legveszedelmesebb osztályok embe-reivel van körülvéve*. Ön biztonságot ígért, én azonban nem tartom erre egy embernek a szavát elegendőnek, különösen nem akkor, amikor az több képviselőt a kezei között tart. Ön azt állítja, hogy a békét és a boldogságot hozta a mexikói állam számára. Továbbá azt is állítja, hogy az ország jövőjét, amelyre a legnagyobb tisztelettel gondolok, az én talentumom és hazaszeretetem segítségével meg fogja alapozni. Bizonyos, hogy a történelem napjaink nagy harcainak nevét megőrzi, éppen úgy azokat is, akik pártjaikhoz, eszmevilágukhoz, amely mindenki előtt drága és szent kell, hogy legyen, hűtlenség lesznek. Való az is, hogy sokan elragadtatják magukat uralomvágyuktól és szenvedélyeiktől, amely maguknak is teher, nem hogy másoknak is szolgálhassanak.

— De annak, aki a köztársasági elnöki székbe a nép legalacsonyabb soraiból került, azt kell, hogy cselekedje, amit a bölcs előrelátás bizonyít: a végletekig kitartani, remélni a nemzet jövőjét, amelynek élére állította a sors és azt tenni, amit a legjobb tudásunk parancsol. Azonban vannak emberek, akik a sors jogát akarják

önmagukhoz ragadni, az életet magát megfenyegetni és bátorságot vesznek maguknak, hogy a nemzetiségüket megtagadják s ezeknek az erényeknek a betetőzéseket egy idegen államba betörnek és a betörést a gloria sugarával övezik. De minden rossz és hamis fölött kimondja az utolsó szót: a történelem ítélete. Ez fog fölöttünk itélkezni. Tisztelettel: Benito Juarez. „Justitia regnorum fundamentum.”

A levél vétele után néhány nappal Miksa császár csapatai győzelemesen vonultak be Mexikó fővárosába. Három évvel később pedig végrehajtották azt az ítéletet, amelyet Benito Juarez megígért. A császárt kivégezték Queretárobán. A császár özvegyének elméje, aki mindent elkövetett az európai udvaroknál, hogy férjén segítsenek és akadályozzák meg kivégeztetését, elborult. Most haldoklik a néhai császár özvegye, ugyanakkor, amikor Juarez fenyegető levele napfényre került.

Báró Dániel Ernő meghalt.

(A magyar politikai élet gyásza.)

Budapestről táviratozzák: Báró Dániel Ernő, volt magyar kereskedelmi miniszter, nyolcvan éves korában Balatonfüreden meghalt. — Az elhunyt neves magyar politikus rokonai kötelekék fűzték az aradi báró Neuman-családhoz: fia, báró Dániel Tibor, volt képviselő és főispán Neuman Margit bárónő, Neuman Dániel báró leányát vette nőül. Báró Dániel Ernő gyakran járt Aradon és ilyenkor mindig a báró Neuman-család vendége volt.

Legnagyobb érdeme a milennáris kiállítás rendezése volt. A világhírű kiállítás rendezése körül szerzett érdemeiért kapta meg utódlási joggal a magyar bárói méltóságot. Évtizedekig Torontál-vármegye egyik választókerületét képviselte a magyar parlamentben, ahol mindig a szabadelvű irányt képviselte. Jelentős szerepet játszott Magyarország gazdasági életében és számos gazdasági és kereskedelmi intézmény élén állott. Kereskedelmi miniszter sége alatt fejeződtek be a Vaskapu munkálatai, épült fel az esztergomi vasúti hid, a budapesti összekötő vasúti hid, a Ferenc József-hid és a tokaji Tisza-hid. Ő volt felvetője a vöröstoronyi vasut építési tervének. Minisztersége alatt módosult a Baross Gábor által bevezetett vasúti zónarendszer. Amikor a szabadelvű-párt megbuktatott, visszalépett a politikától, majd a munkapárt megalakulásakor ismét résztvett a politikai életben és az összeomlásig munkapárti programmal a pancsovai kerületet képviselte. Az elhunyt felesége, született Cséry Ilona, két fia: báró Dániel Elemér és báró Dániel Tibor, továbbá unokái gyá-

szolják. A magyar közélet és gazdasági élet egyik vezető egyéniségét veszítette el benne.

Haggenmacherék bérbe vették az ujaradi sörgyárat.

Négyszázezer lei az évi bérösszeg.

Már két hét óta folytak a tárgyalások özvegy báró Nopcsa Elekné, az ujaradi sörgyár tulajdonosnője és a budapesti Haggenmacher-Drecher sörgyár megbízottai között, amelyek a gyár bérbevételére irányultak. A tárgyalások ma nyertek befejezést azzal, hogy a *bérleti szerződést aláírták*. A budapesti céget a tárgyalásokon Haggenmacher Oszkár képviselte, akinek azonban a múlt napokban meg kellett szakítani a közvetlen tárgyalásokat, mert sürgősen vissza kellett utaznia Budapestre. Elutazása előtt azonban opciót kapott a cég a gyár bérbevételére. Most ismét visszaérkeztek Haggenmacherék megbízottai, akik a mai nappal végleges megállapodásra jutottak a bárónővel. A bérleti szerződés értelmében Haggenmacherék *tíz évre vették bérbe az ujaradi sörgyárat* évi 400.000 lei bérösszegért. A bérlet ideje alatt a Haggenmacher-cég bármilyen sört gyárthat az ujaradi gyárban, de a termelés minimuma 10.000 hektoliterben van megállapítva, ennél kevesebb sört nem szabad gyártani. A bérösszeg megállapításánál a leu 2.70-es zürichi kurzusát vették alapul. A sörgyárat az új bérlők augusztus elsején veszik át, a sörgyártást azonban nem kezdik meg, tekintettel arra, hogy az idei kampány már befejeződött, csak jövőre kezdik meg a gyártást, amikor teljesen új és modern gépekkel szerelik fel a gyárat. A tisztviselők egy részét átveszi a bérlő cég. A gyár vezetőbizottságának személyében azonban még addig nem történt megállapodás.

Elhunyt volt francia miniszterelnök.

(„Uraim, az ülés tovább tart.”)

Párisból táviratozzák: Dupuy Károly volt francia miniszterelnök a szenátus jobboldali köztársasági pártjának tagja Ille-sur-la-Tet-ben meghalt. Dupuy 71 éves volt. Az auvergnei kerületben született és középiskolai tanár volt. Először 1888-ban került a francia kamarába, ahol a mérsékelt köztársaságiakhoz csatlakozott. Rövid ideig háromszor volt miniszterelnök, majd egyszer ellátta a földművelésügyi, azután pedig a kereskedelemügyi tárcát. Egyik mondása híressé tette a nevét. — Amikor Vaillant anarchista a kamara karzatáról az ülésterembe bombát dobott, amely néhány képviselőt megsebesített, természetesen nagy pánik és izgalom keletkezett. Dupuy, aki akkor a kamara elnöke volt, állandóan csöngött, majd a lárma közepette felkiáltott:

— *Uraim, az ülés tovább tart!*

Az ülést csakugyan folytatták és ettől kezdve Dupuy neve az egész világon híressé vált.

Nem volt vesztegetés.

(Dr. Nagy Emil érdekes beszéde az Ulain-ügyben.)

Emlékeztetek azok a vádak, amelyeket dr. Ulain Ferenc emelt a magyar nemzetgyűlésen a nemzetgyűlési képviselők ellen azzal, hogy megvesztegetés képpen részvényeket fogadtak el három részvénytársaságtól, amelyeknek a részvényeit most vezették be a tőzsdén. A vádaskodás nagy vihart keltett és azzal a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága is foglalkozott, amely azt javasolta a nemzetgyűlésnek, hogy Ulain ellen a bünvádi eljárást indíttassa meg. Ez a nemzetgyűlés tegnapi ülésén meg is történt. Az igazságügyi bizottság javaslatának betervezése után dr. Nagy Emil igazságügyminiszter mondott beszédet, amelyről budapesti tudósítónk a következőket táviratozza:

Az igazságügyminiszter felszólalásában hangsúlyozta, hogy fenntartja azt az álláspontját, amely szerint Ulain általános vádjai a nemzetgyűlés tekintélyét aláássák és ezért ellene meg kell indítani a bünvádi eljárást. A bíróságnál Ulainnak módjában lesz állításait igazolni. Amennyiben azonban Ulain az illető képviselőket megnevezi, akkor a kérdést jogilag átváltoztatja. Kénytelen azonban lelkiismeretére és hivatali állására való tekintettel olyan közléseket tenni, amelyeket elkerülni nem tud, hacsak erkölcsi felfogásával nem akar ellentétbe jutni. Módjában volt a vádak elhangzása óta a legkülönbözőbb személyekkel beszélni. Komoly helyekről olyan nevek és tényálladékok jutottak tudomására, amelyekről megállapíthatja, hogy azok mögött, hacsak rágalmasz formájában is, messzeszemő célok rejlenek. Felkereste azokat az előkelőségeket, akikről azt állítják, hogy leveleket kaptak bankoktól, de ezek megbotránkozva utasították vissza ezt a gyanúsítást. Azonban az a meggyőződés alakult ki benne, hogy ha vannak olyanok, akik ilyen leveleket kaptak, azok vizsgálódtak, de lehetnek olyanok is, akik nem küldték vissza. Személyesen győződött meg arról, hogy ilyen levelek léteznek és azokat előkelő közfunkcionáriusok kapták bankoktól. Hogy ezek a magasállású hivatalnokok és politikusok miféle jogi viszonyban vannak ezekhez a bankokhoz, ahhoz senkinek semmi köze. Ellenben, ha előzőleg semmiféle számlájuk nem volt és vételre sem adták megbízást, de mégis kaptak leveleket, amely szerint számlájuk javára megfelelő részvényeket könyveltek el bizonyos összegekkel, akkor ebben igen is feltalálható a vesztegetési szándék. (Taps és helyeslés.) Bejelenté, hogy ez az eset szükségessé teszi az egész magyar anyagi és büntetőjog megreformálását. A reform már keresztülment a minisztertanácson és életbe léptetése küszöbön áll. Ő nem tud olyan, aki elfogadta volna a részvényeket, csak olyanokat, akik visszautasították. Ezért utasította az ügyészséget, hogy forduljon a vizsgálóbíróhoz és azt kívánja, hogy az itt meg nem nevezett bankokban nézze át a kontókat, ahol pedig előkelő nevekkel találkozók, az erre vonatkozó levelezést annak a megállapítására, hogy fennforognak-e ezekre a nevekre vonatkozólag azok a tény-

álladékok, amelyek a megvesztegetést igazolják? Felkér mindenkit, hogy a vizsgálóbíróhoz juttassa el erre vonatkozó adatait. Biztosíthat mindenkit, hogy a kormányának eltökélt szándéka eltus-

solás nélkül tiszta világosságot teremtene ebben az ügyben. (Éljenzés és taps.) Ezután hosszabb vita indult meg, amely után — mint megírtuk — kiadták a bíróságnak Ulaint.

Távoznók kell az optáltaknak.

(Miniszteri rendelet intézkedik. :: Vatian Aurel repatriáló hivatali főnök nyilatkozata.)

A holnapi nappal, július 26-ával telik le az a határidő, amelyig el kellett hagyniok az erdélyi optáltaknak Románia területét. Nagyon sokan vannak azonban, akik ennek a kötelezettségüknek nem tették eleget, sőt olyanok is vannak, akik egyáltalán nem akarják elhagyni Románia területét az optálás dacára sem, mert időközben meggondolták a dolgot. Ezeknek egy része kérvényt nyújtott be az aradi repatriáló hivatalhoz. Azt kérik, hogy optálásukat, illetőleg repatriálási kérelmüket tekintsék semmissé, hogy továbbra is román állampolgárok maradhassanak. A repatriáló hivatal a napokban kapott a belügyminisztériumtól rendeletet, amely kimondja, hogy az optáltaknak és azoknak, akik repatriálásukat kérték, a kitűzött határidőre el kell hagyniok az országot. Vatian Aurel a repatriáló hivatal főnöke még nem terjesztette fel ezeket a kérvényeket, de el fogja küldeni a belügyminisztériumhoz a rendelet dacára is, mert a képviselőknek el kell ugyan menniök az országból, de viszont Magyarország nem fogadja be legnagyobb részüket. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Vatian Aurel a repatriáló hivatal főnökével, aki az optáltak helyzetéről a következőket mondotta:

— Négy kategóriára lehet osztani azokat, akiknek a miniszteri rendelet és a békeszerződés rendelkezései értelmében el kellene hagyniok Románia területét. Az első kategóriába tartoznak azok, akik még 1921-ben kérték repatriálásukat, de készülődésük közben a magyar kormány rendeletet adott ki, amely szerint a jövőben csak a budapesti Menekültügyi Hivatal engedélye alapján lehet repatriálási uton átlépni Magyarországra határat. A kérvényezők egy része akkor még is szerezte a szükséges engedélyt és ezek el is mentek. Másik részük azonban megtette a szükséges lépéseket, de az engedélyt mindmáig nem kapták kézhez és szinte meg is feledkeztek, hogy ez előtt egy évvel lejárt az optálás terminusa, tehát nem optáltak. Ezek nehézen vagy egyáltalán nem juthatnak már beköltözési engedélyhez. Holott a miniszteri rendelet szerint repatriálásukat kérték, el kell hagyniok Romániát. Ezeknek a helyzetük most az, hogy innen menniök kell, de a magyar határon nem fogadták el őket, hanem visszaküldik. Ezekre vonatkozólag utasítást fogok kérni. A második kategóriába tartoznak azok, akik szintén 1921-ben kérték repatriálásukat, kérték annak idején beköltözési engedélyt is és optáltak is a múlt esztendő július huszonhatodikáig, de beköltözési engedélyt még nem kaptak. Ezek nap-nap után várják, hogy beköltözési engedélyüket megkapják. Sokan vannak közöttük, akik meggondolták a dolgot és akik közülük

kérvényt adtak be, hogy itt maradhassanak, azok irásait fel fogom terjeszteni illetékes helyre, bár nem sok reményük lehet, hogy ittmaradásukat megengedjék. Ellenben azokkal szemben, akik helyzetük tisztázásával semmit sem törődtek, a hivatal nem fog előzékenységet tanúsítani. A harmadik kategóriához azok tartoznak, akiknek folyamatosan van a repatriálási ügyük, de nincs beköltözési engedélyük és megfelelő irataik sincsenek. A hivatal még kivételesen 27-én délig elfogad repatriálási kérvényeket, amelyekhez két fényképet kell mellékelni. A többi iratokat később is elfogadják. Kérvényt természetesen csak azok adhatnak be, akik optáltak, akiknek a beköltözési engedélye biztosított vagy friss, július hónapról keltezett magyarországi illetőségi bizonyítványuk van. A negyedik kategóriához azok tartoznak, akik elméleti nének, de most már nem akarnak elmenni. Mind a négy kategóriának ügyeit még a jövő hét elejéig tisztázni fogom és csak azután teszem át az optások névjegyzékét a szigorancához és a rendőrséghez. Akiknek beköltözési engedélyük nincsen, azoknak a helyzetét megnehezíti az a körülmény, hogy értesülésem szerint a budapesti Menekültügyi Hivatal december elsejéig ismét felfüggesztette tevékenységét.

Aranykigyós karperec.

(A legújabb budapesti divat.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Csak a kigyó neme, illetve minősége új, mivel ékszerből van szó. Ez a nagyon is eredeti új, művészibb, mint az eddigi kigyó alakjai — karperec számára. Azelőtt egyszerű, kicsit faragott kigyókarperecet viseltek fényes aranyból. Ez már nem divat. A kigyókarperec tompa, egészen fénytelen aranyból készül és négy-soros. Az arany munka olyan, mint ha hajszálvékony, fonálból szorosan fonták volna; szinte hajlékony a kigyó alakját, testének gömbölyűségét, pikkelyeit, hullámozó játékat egészen kifejezi. Centiméter szélességű alkalmazásban. A fejecske akkora, mint a ceruza faragott része; alig szélesebb a testnél, természet szerint keskenyedik a száj tájékán, melyből a kétágu fulánkös nyelv kinyulik. A fej közepén zöldsmaragd, rubin, vagy lapis lazuli korona, körülveve sárga gyémánt, vagy tühegynyi apró gyöngykerettel. A kidolgozás egész művészete a fejen összpontosul. Fényesebb mint a fest, csiszolva élezve, tompítva, kifaragva és irizáló véséssel kiegészítve, minden hajszálvékony motívumokban. Csak szép, hosszú, nagyon

szabályos karon szép. Rövid termetű és karu nők ne kapkodjanak utána. Nagyon divat az elefántcsont karika, befaragva Tutankhamen-hieroglifákkal. Biztosan hitelesített frással. Sport alkalomra, különösen tenniszjátéka nagyon kedves. Kedvelt karika még a borostyánkőből készült, nagyon foltozott, tehát kiválóatott kőanyag. A feketés-barna teknőc, a sötétkék és sötétzöld zománccal faragott, a ruhá színéhez igazodva, egyszerűbb alkalmakra, sétára.

Hogy áll a leu?

Július 25-én fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.85 svájci frankot,
8.54 francia frankot
17.24 szokolt,
6000 külföldi magyar koronát,
7200 tényleges magyar koronát,
9.200 helyi magyar koronát,
165.000 német márkát,
35.800 osztrák koronát

Párisban 8.55 frankot

A meggyilkolt tábornok.

(Ujabb jelentés Villa generális végzetéről.)

Az Aradi Közlöny párisi távirat alapján beszámolt arról, hogy Villa mexikói tábornokot Cantilloban levő birtokán Trillo Miguel nevű titkára agyonlőtte. Ujabb párisi jelentés szerint a gyilkost Villa tábornok hívei néhány perc múlva agyonverték. Később valóságos harc keletkezett Villa és Trillo hívei között. A konfliktust az elégedetlen munkások idézték elő azért, mert nem akarták őket kifizetni. A merénylő állítólag pillanatnyi felindulásában követte el a gyilkosságot. A küzdelem során körülbelül száz ember meghalt és megsebesült.

Villa Francesco tábornok ötven-négy éves volt. Tulajdonképpen banditagenerális volt, aki két évtizednél tovább kalandos rablóéletet élt. Több forradalom és hadizsákmány révén dúsgazdag ember lett. Sok embert meggyilkolt, a miért gyűlölté tette magát. Most aztán őt is utolért a végzet.

Megszűnik az ellenállás.

(Németország nagy események előtt.)

Berlinből táviratozzák: A Germania című lap értesülése szerint a francia hivatalos körökben egy héten belül olyan eseményeket várnak, amelyek az angol tervet feleslegessé teszik és amely események megszüntetik a passzív rezisztenciát.

Párisból táviratozzák: A francia és belga kormányok között folyamatosan van az eszmecsere az angol jegyzékre adandó válasz ügyében. Valószínű, hogy a franciák és belgák külön választ adnak, de mindkettő azonos alapelveken épül fel.

Erhardt

a szuggesztív erejü.

(Érdekesek a lipcsei pörről.)

Lipcseből jelentik: Az állami törvényszék előtt kiterjedt óvatossági rendszabályok mellett megkezdődött az Erhardt-pör. A vádlottak közül csupán *Hohenlohe-Oeringen* Margit hercegnő volt jelen. Az elnök szemére vetette, hogy eskü tét arra, hogy Erhardt tartózkodási helyét nem ismeri és vele semmiféle összeköttetésben nem áll. A vádlott kijelentette, hogy akkoriban testileg beteg volt, nagy izgalomban volt és kihallgatása alkalmával nem gondolt a valótlanság lehetőségére.

Motz dr. vizsgálóbíró ismeretle a vádlott vallomását. Erős gyanu alapján, hogy Erhardt és a hercegnő között tartós kapcsolat állt fenn, követelte a hercegnő megeskütését vallomására. Közben megtudta, hogy a hercegnő házában egy *Eschwege* nevű ur lakik és ezt a hercegnővel együtt megidézte. A hercegnő hajlandó volt vallomására megesküdni, de nem vallásos esküt tenni. — Amidőn *Eschwege* eltávozott, akkor értesült a vizsgálóbíró arról, hogy ez volt az a bizonyos *Altmann* nevű konzul, akiről tudta, hogy Erhardttaf azonos. Ennek következtében megtette a szükséges intézkedéseket. A bíróság után Erhardt leplezését ismertette. A hercegnőről kijelentette, hogy csak társadalmi állására való hivatkozással lehetett a hamis vallomás visszavonására rábírní. Őt az elhagyottság sajnálatraméltó áldozatának tekinti.

Utána *Noske* Kormányzó-elnök kihallgatása következett. *Noske* kijelentette, hogy Erhardt valóságos szuggesztív erővel tudta embereit megnyerni eszméinek. A Kapp-puccs alkalmával Erhardt lett volna a létesítendő diktatura kardja. *Cilsa* ezredes előtt kijelentette Erhardt, hogy ő elsősorban felettes tábornokainak parancsait fogja követni, feltéve, ha ezek nem állanak ellentétben a birodalmi kormányval. A tanut ezek a szavak megnyugtatták. Ezután több tanu vallomása szerint Erhardt *Seeckt* tábornokkal való megbeszélés után dandárával együtt ismét a régi kormány rendelkezésére bocsátotta magát. *Liittwitz* tábornok parancsának Erhardt minden körülmények között engedelmeskedni akart. Arról, hogy *Liittwitz* már nem rendelkezik a parancsnoki joggal, Erhardtnek nem volt tudomása.

Lipcseből táviratozzák: Az állami törvényszék zárt ülésen foglalkozott *Hohenlohe-Oeringen* hercegnőnek a szigorú vizsgálati fogság miatt beadott panaszával és úgy határozott, hogy a vizsgálati fogságban levő hercegnőnek megengedi saját ruháinak viselését. Megengedte továbbá, hogy ön-

maga gondoskodik élelmezéséről. Azt is elrendelte a bíróság, hogy a vizsgálóbíró elé nem kell többé bekötött szemmel vezetni. Ezenkívül megengedték neki a fogház udvarán a sétát és azt, hogy naponta két ujságot olvasson.

Lipcseből táviratozzák: *Hohenlohe-Oeringen* hercegnőt hazaárulás elősegítésével egybekötött hamis eskü miatt hat hónapi börtönrre ítélték.

Horvát forradalom előtt.

(Koronatanács Belgrádban. — Zagrábót szerb csapatok szállják meg)

Belgrádból táviratozzák: *Radics* Istvánnak, a horvát paraszt párt vezérének letartóztatása után *Sándor* király elnöklete alatt koronatanács volt, amelyen elhatározták, hogy Zagrábót, a horvát forradalmi mozgalmak főfőszékét, olyan csapatokkal szállják meg, amelyeknek tisztikara és legénysége szerb származású. A horvát katonákat, mintegy hetvenkétezer emberfő az ország különböző részeiben szórták szét s különféle ezredekbe osztották be. A *Pasics*-Kormányt erre az erővel intézkedésre az a meggyőzés indította, hogy a horvát parasztfurradalom minden pillanatban kitörhet.

Bécsből táviratozzák: Ideérkezett hírek szerint *Radicsot*, a horvát parasztpárt vezérét szabadon bocsátották. A híreket még nem erősítették meg.

Irodalom, művészet

Selmeczi Mihály a jövő szezonban már nem szerződik le Aradra és az itt eltöltött évek után tovább megy új állomás felé. Selmeczi, az örök jókedv, bohém vidámság és suhancos nemtörődömség megtestesítője öt év elröppenése után vesz bucsut Arad közönségétől. Nemcsak mint művész, hanem mint ember is központjában állott ennek a szeretetnek, egyéniségének megvoltak azok a vonásai, amelyek közvetlen kapcsolatot teremtettek közte és a közönség között. Selmeczi Mihály szombaton este a „Hazudik a muzsikaszó”-ban lép fel még egyszer és ennek a bájos operettnek egy jóízű alakját, a magyar inas szerepét játsza el. A bucsuelőadáson *Halmos Mici*, *Balogh Böske*, *Huszár Károly* és *Tompa Béla* is fellépnek.

A legkedveltebb színművek egyike, a *Tolonc* kerül színpadra pénteken este elsőrendű szereposztásban.

Revideálják Paulsen lemondási ügyét. Bécsből jelentik: A Burgszínház válságával kapcsolatban tegnapi nap *Renkin*, a színház vezetőbiztosa kijelentette, hogy az új szabályzatot, amely Paulsen színházigazgatót lemondásra kényszerítette, revideálni fogják. *Renkin* kijelenti, hogy a Burg-theater pénzügyi és művészi igazgatásában beállott konfliktus elkerülése végett volt szükséges egy szabály felállítás, amelyet Paulsen, sajnos, szerződéses jogainak sérelmeképpen fogott fel. Ezért lépett ki a Burgszínházból, bár ez a szolgálati szabályzat a legmesszebbmenő művészi tevékenységre adott neki lehetőséget. Paulsen úgy nyilatkozott a bécsi sajtó képviselői előtt, hogy a szabályzat az ő véleménye szerint csak eszköz volt arra a célra, hogy őt hivatalból eltávolítsák, mert az általa rendszeresített vaskezü vezetés számos intrikát támasztott a Burgszínházban.

Lakáscsere százhuzezer leiért.

(Spekuláció a lakásokkal. —: Kétszáz kilakoltatási kérvény.)

A lakáshivatal és a lakások ellenőrzésének megszüntetésével, a pénzkérésnek új perspektívája nyílt meg Aradon a konjunkturát ügyesen kihasználó emberek előtt. Lakáscserek és lakáseladások a lakáshivatal ideje alatt is történtek, de ezeket a hivatal lehetőleg igyekezett megakadályozni. Ma azonban a lakásokkal való spekuláció nyíltan folyik Aradon és horribilis összegeket kérnek egy lakásért és rengeteget keresnek a közvetítők.

Egy két szobás, előszobás lakásért nyolcvanezer leit kértek és kaptak a Str. Josif Vulkan (Kazinczy-utcában.) A Piata Avram Jancu (Szabadság-téren) egy lakó ötszobás lakását két szobásra cserélte fel. A cseréért százhusz ezer leit kapott. A hasonló üzérkedések egész tömegét lehetne felsorolni, amelyeknek következtében a költözködések valóságos áradata indult meg Aradon.

A lakáshivatal megszűnésének érdekes következménye a sok kilakoltatás is. Az utóbbi időben a városi mérnöki hivatalhoz több mint kétszáz kilakoltatási kérvény érkezett. A kilakoltatás szükségességét a lakások rozoga állapotával indokolják. Ezzel szemben a való-

ság az, hogy a kiköltöztetés után a lakásokat némileg kijavítják és óriási bérösszegért adják ki.

Ma délelőtt siró család jelent meg dr. *Angel* István polgármester előtt. Elpanaszolták, hogy ki akarják őket lakoltatni, holott a lakás teljesen veszélytelen. A polgármester a mérnöki hivatal figyelmébe ajánlotta az ügyet. Egy ilyen némi leg kijavított lakásért, természetesen ha a régi bérlő időközben más helyre költözött, szintén horribilis bért kérnek. A Str. Consistorialul (Batthyány-utcában) két szobás lakásért tizenhatezer lei bért fizet a lakó. A hónapos szobák ára is legalább kétszeresére emelkedett amióta a bér felét a háztulajdonos kapja.

Ezek a lehetetlen állapotokon csak az építkezés segíthet, amelyre azonban egyelőre nem sok kilátás van. A város vezetősége teljesen elkészítette a tisztviselő-telep tervezetét, de egyelőre kilátástalan, hogy mikor kerül a kivitelre sor? A tisztviselőknél és a városnak nincs pénze az építkezésre. Az állam pedig ezideig semmiféle ígéretet nem tett arra, hogy valamely formában előmozdíja a tisztviselő telep építését.

Sport.

Aradi atléta világrekordja.

(Az ifjúsági súlydohó világrekord 12.85 méter.)

Fritz Sándor 18 éves aradi fiatal ember, Fritz aradi postafőtiszt fia, aki a szászvárosi főgimnáziumban most érettségizett, olyan atletikai világrekordot állított fel egy aradi versenyen, amelyet 1912. óta nem tudtak megdönteni a világ összes ifjúsági atlétái. A súlydohó ifjúsági világrekordot 12.42-ről 12.85-re javította Fritz Sándor és a hatalmas, 43 centiméteres javítással megdöntötte az amerikai *Duncan* által 1912. óta tartott világrekordot. Az új világrekordot már hitelesítette is a román sportszövetség, amelyről az ifjú világrekorder oklevelet kapott. Fritz Sándort Budapestre hívják, ahol világhírű atléta-nagyságot akarnak belőle nevelni és az eddigiéket szerint ez az akarat teljesülni is fog. Az ATE, amelynek tagjai sorába tartozik, holnap este banketten fogja ünnepelni. *Bodnár József* sportintéző ebből az alkalomból emléklakettet készített, amely az ATE által nevelt ifjú világrekorder szép emlékét lesz hivatott megőrizni.

Az országos tenniszverseny holnap, csütörtökön délután 4 órakor veszi kezdetét a Parcul Eminescu-ban lévő tennispályákon. Az Aradi Korcsolyázó-Egyesület e harmadik országos versenyére az ország különböző városaiból száznál több nevezés érkezett, köztük kiemeljük a bucarestiek közül *Iulia Ghica*, *Simon Ghica*, *Golescu*, *Stefanescu* urhölgyeket, valamint *San-Galli*, *Posetti Balanescu*, *Ronetti Roman*, *Krupenski*, *Nicolaescu*, *Stefescu*, *Focsencanu*, *Babes Mircea* urakat, továbbá a lugosi dr. *Litsek-Deutsch*-párt, amely a tavalyi férfi páros bajnokágot védi. Ezekkel a versenyzőkkel és még számos erdélyi város legjobbjaival veszik fel a versenyt az Aradi Korcsolyázó Egyesület legjobb játékosai: dr. *Luppu György*, báró *Bohus Zsigmond*,

Bánhid Sándor, dr. *Szell József*, *Andrényi Lajos* és *Dörner László*, *Szell Józsefné* és *Obetkó Mihályné*. A verseny mindennap d. u. 4 órakor kezdődik.

Szenzációs nemzetközi fothall mérkőzés lesz szombaton, 28-án d. u. fél 7 órakor a Gloria-CFR-pályán az AMTE. I. és Bécs városának három első osztályú és első helyezetteinek válogatottjai között. Jegyelövétel Maudit-nál.

Ismét vasúti szerencsétlenség

(A temesvári gyors összeütközött egy tehervonattal. — Sasu kereskedelmi miniszter az utasok között.)

Bucurestből táviratozzák: Alig ocsudott fel a közvélemény a rettenetes vintileancai vasúti katasztrófa hatása alól, már újabb összeütközés történt Craiova mellett, amely méreteiben még szörnyűbb lehetett volna. Szükszavu jelentés hozza hírül, hogy a timisoarai (temesvári) gyorsvonal, amely Bucurest felé haladt, Craiova közelében Rascani állomás mellett összeütközött egy tehervonattal. — Mindkét mozdony megsérült, néhány utas könnyebben megsebesült. Az első pillanatban az utasok azt hitték, hogy a mozdonyvezető az oka az összeütközésnek és megakarták lincselni, de amikor tudomást szereztek róla, hogy éppen az ő lélekjelenléte mentette meg a vonatot a nagyobb katasztrófától, gyűjtést indítottak részére és értékes ajándékot vettek neki. A vonaton utazott Sasu kereskedelemügyi miniszter is. (Rador.)

Gyomorhurtnál, májbetegségek-nél, epeköveknél a FERENC JÓZSEF keserűviz használata gyakran rendkívül jó szolgálatot tesz

Erdekes interpellációk.

(Habsburg-propaganda a miskolci főgimnáziumban.)

Budapestről táviratozzák: A magyar nemzetgyűlés nyári szünete augusztus 10-én kezdődik. A nemzetgyűlés mai ülésén hat interpellációt jegyeztek be. Közöttük van Horváth Zoltán függetlenségéért is a miskolci katolikus főgimnáziumban folytatott Habsburg-propaganda miatt. Az iskola értesítője ugyanis feleltet, hogy Ottó nevenapján misét tartottak és hódoló táviratot intéztek Ottóhoz. Horváth Zoltán kijelentette a hírlapírók előtt, hogy a kormánynak nem csak a köztársasági, hanem a Habsburg-propaganda elfojtását is komolyan kell venni. Hegedűs György interpellációt jegyzett be a parlamentben és sajtóban folyó igazgatás, a közjogi intézmények megtámadása, a szabadkőműves-ség és a köztudatban levő megvesztegetések miatt. Rupert Rezső a vitás debreceni mandátum ügyében jegyzett be interpellációt.

A keleti béke.

(Románia nevében Diamandi írta alá a szerződést.)

Lausanneból táviratozzák: A békeszerződés aláírása megtörtént. Ez alkalommal az egyetem aulája, ahol az aláírás aktusa végement, fel volt virágozva és zászlódszobában állt. Elsőnek a török békedelegáció vezetői írták alá a békeszerződést, azután következett Anglia, Franciaország, Olaszország és Japán. Görögország nevében Vandizelosz, Románia nevében Diamandi írták alá az okmányt. Végül Bulgária, Belgium és Portugália képviselői írták alá a szerződést.

Ez alkalommal összesen a következő tizenhét okmány aláírása történt meg:

Maga a békeszerződés, melyet Anglia, Franciaország, Olaszország, Görögország, Japán Románia és Törökország írtak alá. Egyezmény a tengerszorosokról. Aláírták a békeszerződő felek, ezenkívül Bulgária és Oroszország képviselői is alá fogják írni, de csak Konstantinápolyban. Egyezmény Trácia határaitól. A békeszerződés megkötésén kívül Bulgária is aláírta. Egyezmény a Törökországban való letelenedésekről és a bírósági illetőségről. Ezt is a békekötők írták alá. Kereskedelmi szerződés. Aláírták a békeszerződők. Megállapodás az amnesztioról és az ehhez csatolt jegyzőkönyvek. Aláírták ugyanazok. Nyilatkozat a Görögországban levő ugynevezett Vakut-javakról. Ezt Görögország tette. Nyilatkozat az egészségügyi kérdésekről. A nyilatkozatot Törökország írta alá. Nyilatkozat a törökországi bíróságról. Ezt a nyilatkozatot is Törökország írta alá. Jegyzőkönyv az engedményekről. Janán kivételével valamennyi szerződő állam aláírta. Mellékeltek hozzá a török kormány kikötéseiről szóló török nyilatkozatot. Jegyzőkönyv Belgiumnak és Portugáliának gazdasági és kereskedelmi egyezményhez való hozzájárulásáról. A békeszerződés felei írták alá. Az erre vonatkozó nyilatkozat Belgium részéről. Az erre vonatkozó portugál nyilatkozat Portugália részéről. Jegyzőkönyv Konstantinápoly, Gallipoli és a tengerszorosok kiürítéséről. A jegyzőkönyv

aláírták Anglia, Franciaország és Törökország. Ehhez tartozott Törökországnak egy nyilatkozata. Jegyzőkönyv Karagacs, Imbros és Tenedos szigetének kiürítéséről. Aláírták Anglia, Franciaország, Olaszország, Japán, Görögország és Törökország. Jegyzőkönyv a tráciai kérdésben és a görögor-

Harc az aradi színház koncessziójaért.

(Mivel vádolják Szendrey Mihályt? :- „Soha senki sem védte becsületesebben Róna érdekeit, mint Ön.” :- Szendrey Mihály elkéseredett hangu levele.)

Szendrey Mihály a mai nap folyamán elkéseredett hangu levelet írt egyik barátjához. Elmondja benne, hogy bizonyos oldalról azzal a váddal illetik, hogy inkorrektül járt el Róna Dezsővel szemben, akit ki akar tenni a színházgazdásból és tönkre akarja tenni egzisztenciáját. Elmondja Szendrey leveleiben, hogy ő mindenkor megvédte Rónát az egyesületben és amikor a koncessziók ügye szóba került, ő ajánlotta Horváth Micinek, hogy utazzék Bucurestbe a koncesszió ügyében, mert az egyesület részéről nem számíthatnak támogatásra. Horváth Mici helyett Róna utazott Bucurestbe, ahol találkozott Fekete Mihállyal és Szabó Pállal, akik azután rábírták, hogy demuniciáljon Janovics ellen. Amikor a vádak nyilvánosságra kerültek és a miniszter kijelentette, hogy Róna nem kaphat koncessziót, Fekete és Szabó megtagadták Rónát és nyomban bejelentették igényüket az aradi színházra.

Levele további során azt írja Szendrey, hogy ő csak az utolsó pillanatban nyújtotta be pályázatát, amikor már látta, hogy Rónának nincsenek sánszai. Ezzel azt akarta elérni, hogy ne idegen kerüljön az aradi színház élére. El volt tökélyre arra, hogy Rónát leszerződtesse, mert úgy gondolta, ha ő lehetett Róna tagja, akkor Róna is lehet az övé és a színház felszerelés átvétele ügyében is meg akart vele egyezni. Ugy lát-

Ujabb feljelentések

a szélhámos aradi fakeskedő ellen.

(Engel Mór bevallotta a fuvarlevél hamisítását.)

Engel Mór aradi fakeskedő letartóztatása nagy feltűnést keltett, mert a letartóztatott ember közismert alakja volt a városnak. A fakeskedőt ma a második kerületi rendőrségtől átkísérték a központi rendőrség büntügyi osztályára. Az eddig lefolytatott nyomozásból és a kihallgatásokból kiderült, hogy az Engel Mór által megkárosított kereskedőknek még csak egyrésze tett feljelentést. A kicsalt összegek nagyságát még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani.

Ma ismét újabb feljelentések érkeztek ellene. Többek között dr. Miklósi Emil nyújtott be ellene feljelentést, mert Megutz Dumitrescu bucaresti céget szokott módszerrel 117 ezer lei erejéig károsította meg. Több vagon fát adott el a nagykereskedőnek és hamis fuvarlevelekkel igazolta, hogy a fát feladta. Utólag kiderült a szélhámos-sága és a cég feljelentést tett ellene a bucaresti rendőrségen. Egy másik bucaresti céget ugyanígy károsított meg 60 ezer leiel. Engel bejárta egész Romániát és a ke-

szági kisebbségekről megkötött egyezményről. Anglia, Franciaország, Olaszország írták alá a jegyzőkönyvet. Jegyzőkönyv az aláírásokról. Megegyezteték a békeszerződés felei és Bulgária. Záráskönyv. Aláírták a békekötők, továbbá Belgium, Bulgária és Spanyolország.

szik azonban, hogy Róna ezt szegyelte. Arra vonatkozólag, hogy milyen korrektil jár el Rónával szemben, idézi dr. Robu János főpolgármester kijelentését, amely így hangzik:

— Konstataínom kell, hogy soha senki sem védte becsületesebben Róna érdekeit, mint Ön és látom, hogy most is ez van Ön előtt. Ön jó és becsületes ember!

Levele végén Szendrey az elkéseredéssel azt írta, hogy tisztán akar kikérni abból a pocso-lyából, amelybe bele akarják mártani. Most már követeli, hogy bánjanak el vele, hadd lássa a vádlókat és a vádakot. Szó van arról is a levélben, hogy inkább nem kell a koncesszió, ha nem tisztességes uton, hanem az Egyesület megke- rülésével kapná meg.

Ez a levél foglalja, amelyből sokan azt következtették, hogy Szendrey végleg visszavonul. Ennek cáfolata az a két távirat, amelyet Szendrey ma Clujra (Kolozsvárra) és Bucurestbe küldött. Ezekben kijelenti, hogy minden híresztelés ellenére fenntartja pályázatát. Beszéltünk Szendreyvel, aki kijelentette, hogy a végső elkéseredés iratta vele a levelet, mert képtelen vádakkal akarták diszkreditálni és megfélemlíteni. Ő azonban tovább megy a maga útján, mert neki kötelessége van az Arad közönségével és az erdélyi magyar színházzal szemben.

reszkedőktől nagy összegeket szedte össze. Biztos fellépésével könnyen megtévesztette áldozatait és így sikerült neki üzemeit hónapokon keresztül folytatni.

Engel Mór töredelmesen bevallotta a rendőrségen a fuvarlevélhamisítást. Azzal védekezett, hogy tönkre ment és az így szerzett pénzzel vállalkozásba akart fogni és elhatározott szándéka volt, hogy a megkárosított kereskedőknek pénzüket visszaadja. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy büntársak segítségével követte el szélhámoságait. Engel azonban azt állítja, hogy egyedül dolgozott. A rendőrség jelenleg távirati-lag érdeklődik Engel viselt dolgai iránt Románia minden városában és bünlajstromának összeállítására után átkísérik az ügyészségre.

A papir árának megállapítása.

Bucurestből táviratozzák: Az iparügyi minisztérium jelenleg a papirárak megállapításával foglalkozik. A gyárakkal kötött szerződés ugyanis augusztus 1-én lejár. A gyárak az újságpapíros kilogrammjáért 18 leit követelnek, ezzel szemben a miniszter csak 14 leit akar engedélyezni és bizonyos kedvezményeket adna a gyáraknak. (Rador.)

HIREK.**Ujjáépül a Neptun.**

(A vár oldalára kerül a strand-fürdő.)

Dr. Robu János főpolgármester tegnap Timisoarant (Temesvározt) tartózkodott és személyesen győződött meg arról, hogy az ottani strand-fürdő kényelem és izlés szempontjából mennyire fölötte áll az aradnak. A főpolgármester a mai tanácsülésen ismertette a Timisoarai strand modern és minden igényt kielégítő intézményét és javaslatot tett az aradi Neptun-fürdő ujjáépítésére. Terv szerint a város a katonaságtól bérel a vár-oldalon egy olyan területet, amelyre a fürdőt felépíttetné. Ebben az esetben a Neptun-fürdő az aradi oldalon megszűnnék, csak az uszoda maradna meg. A modernül felépített kabinokat a vár-oldalon bérelt területre helyezik, ahol változatos szórakoztatásról gondoskodnak a fürdő vezetősege. A javaslatot a tanács általános helyesléssel fogadta és elhatározta, hogy sürgős lépéseket tesz annak keresztülvételére.

— A királyné utazása. Bucurestből táviratozzák: Illékezes helyről nvert értesülés szerint Mária királyné a szovatai fürdőkúra után nem megy Sinaiába, hanem egyenesen Belgrádba utazik.

— A hadügyminiszter a tiszték politikai vélemény szabadságáról. Bucurestből jelentik: A lapok közlik Mardarescu tábornok hadügyminiszter nyilatkozatát, amelyben megcáfolja egyes lapok azon állítását, hogy a miniszter megengedte a tisztéknek politikai mozgalmakban való szereplését. A miniszter hangsúlyozza, hogy a tisztikarnak teljes szabadságában áll ugyan személyes szociális és politikai meggyőződésének bármely irányban való fejlesztése és az e kérdésekkel való foglalkozás azonban mindaddig, amíg aktív szolgálatban állanak, egy tisztnek nem szabad résztvennie semmiféle politikai harcokban.

— Kinevezések. Az igazságügy-miniszter ma Aradra érkezett leiratában a következő érdemes igazságügyi tisztviselőket léptette elő: Schannen Béla irodafőigazgatót a VII. fizetési osztály 2-ik fokozatába, Neubrunn Jenő irodafőigazgatót a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő. Irodafőigazgatókká nevezte ki a miniszter Andrea Lázárt, Táská Imrét, Czukra Jánost, Drescher Árpádot a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába, irodafőtisztnek pedig Györffy Mihályt a IX. fizetési osztály 1-ső fokozatába, Bra-dean Constantin, Mregea Constantin aradi és Puticiu Athanáz radnai járásbírói tisztviselőket pedig szintén a VIII. fizetési oszt. 2. fokozatába léptek elő.

— Bomlik a vörös hadsereg. Bucurestből táviratozzák: Az Univer-sul oroszországi forrás alapján jelenti, hogy a vörös hadseregben megkezdődött a bomlási folyamat. A szökések napirenden vannak és az elégedetlenség általános. A kormány csak a legnagyobb nehézségek árán tudja a hadsereg fegyelmét fenntartani.

Prónay újból provokáltatta gróf Bethlent.

(Saját segédeit is provokáltatta. —: Bonyodalmak egy lovagias ügy körül.)

Az Aradi Közlöny budapesti távirat alapján megemlékezett arról az afferről, amely gróf Bethlen István magyar miniszterelnök és báró Prónay Pál között keletkezett. Prónay egy népgyűlésen ugyanis úgy nyilatkozott, hogy gróf Bethlen egyszer már megszegte adott szavát. E sértő kijelentés miatt a miniszterelnök provokáltatta Prónayt. A segédek ösz szeültek és jegyzőkönyvvel hékés nton intézték el az affért. Ma azután, mint budapesti tudósítónk táviratozza, a Bethlen-Prónay ügy

— Merénylet a bucaresti gyorsvonat ellen. Bucarestből táviratozzák: A bucaresti—jassy-i gyorsvonat ellen Ramicul-Sarat közelében merényletet követtek el. A golyók azonban nem okoztak kárt és a gyorsvonat tovább folytatta útját. A vizsgálat megindult. (Rador.)

— Jubilál a vaggongvári tüzoltóság. Az aradi vaggongvár tüzoltósága most ünnepli fennállásának harmincadik évfordulóját. Ebből az alkalomból a tüzoltói kar július 28-án délután fél 4 órakor a vaggongvár udvarán nagyszabású házi tüzoltógyakorlatot rendez. Este fél 9 órakor a Pannonia éttermében társasvacsonra lesz, amelyen kiosztják az érmeiket.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókvető-bizottságok holnap, csütörtökön a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. az Aurel Vlaicu (Pécskai) uton, a II. a Stefan cel mare (Béla) téren, a III. a Radnai-uton a 23. régi számtól a párhuzamos oldalon fölfelé, a IV. a Boulevardul Regele Ferdinand-on (József főherceg-uton), az V. a Saguna (Variassy Lajos) utcában a 136. számtól a páros oldalon lefelé, a VI. a Moise Nicora (Petőfi) utcában, a VII. a Baritiu (Rákóczi) utcában, a VIII. a Remus (Virág) utcában, a IX. a Capitan Ignat (Kapa) utcában.

— Valódi Minimax tüzoltókészülék 10 évi garancia mellett csak a gyár egyedüli képviselője: Hermes keresk. váll. Arad, Str. Martin Luther No. 3. árusít.

— A tüdőbetegek parkünnepéye elmarad, helyette szeptember hóban Crisantéme-napot rendez a vezetőség. Ez alkalommal lesz felállítva a Kulturpalota előtt a tombolasátor. Együttal a szíves adományozók ez uton fogadják köszönétünket. A vezetőség.

— Románia új alkotmányva. Most jelent meg a cluj (kolozsvári) Concordia nyomda kiadásában „Románia új alkotmány” magyar nyelvű. Az alkotmány szövegét dr. Balogh Arthur nyugalmazott egyetemi jogtanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja és dr. Szeghő Imre cluj (kolozsvári) ügyvéd fordították magyarra, akik mind a keiten az erdélyi magyar újságírók vezetői. Ők írták a magyar szöveget is, amely az új román alkotmány első tudományos és gyakorlati kommentárja. A szerzők az anyagot főleg az erdélyi viszonyok és elsősorban az erdélyi kisebbségek szempontjából dolgozták fel. Epen ezért könyvük függelékül felvevük a kisebbségek közjogi helyzetét megállapító összes jogszabályokat.

— Van-e még ember, aki az Olla gummit nem ismeri?

ben váratlan fordulat állott be. Prónay nem hajlandó belenyugodni az ismeretes jegyzőkönyvi elintézésbe, mert a jegyzőkönyvet lezárták anélkül, hogy őt előzetesen értesítették volna, mint ahogy kikötötte. Prónay saját segédeit: gróf Jankovitch—Bésán Endrét és báró Láng Mihályt provokáltatta Abonyi András ezredessel és Rác Vilmosmal. Ma azután új segédeivel újból provokáltatta gróf Bethlen István miniszterelnököt. Magyar politikai körökben érdeklődve várják, hogy az afférek özöne miként nyer elintézés?

— Esperantó világkongresszus. Nürnbergből táviratozzák: Az esperantó világkongresszust július végén és augusztus elején Nürnbergben tartják meg.

— Halálozás. Fischer Kálmán drauci szőlőbirtokos elhunyt. Temetése f. hó 26-án 6 órakor lesz az itteni izr. temetőben.

— A Wenckheim-birtok kisajátítása. A Wenckheim-birtok kisajátítási ügyét ma tárgyalta az aradi agrár felelővitei bizottság és a 28 hold szőlőt kisajátította. A kisajátítási árt holdanként 6500 leiben állapította meg. Dr. Schütz Henrik, Wenckheimék jogi képviselője a határozat revízióját kérte.

— Harmincmilliárdos ékszerlopás. Berlinből táviratozzák: A kriminologia legnagyobb betörése történt tegnap. Rosenthal és fia Friedrichstrasse-i ékszerüzletébe betörték és harmincmilliárd értékű ékszert vittek el.

— Carnarvon lord leánya — menyasszony. Londonból jelentik: A londoni társaságokat érdekes házassági hír foglalkoztatja. Lady Evelyn Herbert, lord Carnarvon és lady Carnarvon egyetlen leányát eljegyezte Beauchamp lord. Lady Evelyn, aki elhunyt édesapjával együtt jelen volt Tutankhamen fáraó sírjának feltárásánál, egyike a londoni arisztokrácia legkiválóbb szépségeinek.

— Underwood, Torpedó. Schmidt, Brosch, stb. új és használt írógépek, kitűnő szalagok, kellekek Bodnár írógépvállalatánál.

— Egy Wrangel-tiszt agyonütötte a tábornokát. Szerajevéből jelentik, hogy a napokban Bilek hercegovinai város közelében egy elhagyott helyen holtan találták meg Kucserov tábornokot, a Wrangel-hadsereg ott letelepedett táborának parancsnokát. Az orvosi szemle megállapította, hogy a tábornokot agyonütöttek, miért is nyomban megindították a nyomozást és két nap alatt el is fogták a gyilkost Skaeskov Petrovics Sándor kozák tiszt személyében. A kozák tiszt meglátta, hogy a tábornok hivatali szobájában pénzt olvas és hogy az egész összeget a kasszába teszi. Amikor a tábornok eltávozott hivatalából, a kozák tiszt nyomon követte és egy elhagyott helyen hátulról orozva agyonütötte. A gyilkos azután magához vette a kassa kulcsát, visszament a hivatalba és kinyitotta a kasszát, ellont az összes ott levő pénzt 750 000 dinárt. A rendőrök megtalálták a véres baltát, amellyel a gyilkos áldozatát agyonütötte, ugyszintén a pénzt is, amelyet egy háztető alatt rejtett el. Skaeskov ugyan tagadja a gyilkosságot, de aligha menekül

meg az igazságszolgáltatás keze alól, mert minden bizonyíték ellene szól.

— Egy spanyol kormányzó, mint bikaviador. Madridból táviratozzák: Valencia polgári kormányzóját viszhivták azért, mert egy bikaviadalon személyesen résztvett, mint bikaviador.

Hamisítást babylonon!
Minden cipész tudja!

Az idegen tőke blokádja

(Országos akció a feloldás érdekében.)

Szatmárról jelentik: I. Niculescu, a Banca Romaneasca satmári fiókjának igazgatója egy gyáralapítással kapcsolatban felvetette azt az eszmét, hogy országos akciót kell indítani az idegen tőke blokádja ellen. A Szatmárt alakuló gyár vezetőjét felszólította, hogy tartsa fenn a kapcsolatot a külföldi tőkével, mert nagyon bízik abban, hogy a gyár meg fogja kapni az engedélyt annak korlátlan igénybevételére annál is inkább, mert úgy gondolja, hogy sikeres lesz az akció, amelyet a külföldi tőke korlátozásának megszüntetése, illetve módosítása érdekében indít épen ennek a gyáralapítási tervnek a kapcsán. Niculescu egy hírlapíró előtt a következőket mondta:

— Az idegen tőke blokádjának megszüntetése elsősorban fontos közgazdasági érdeke Romániának. Ha most a külföldi kölcsönhadjártafiaskóval végződnek, el sem képzelem más megoldását annak a gazdasági feszültségnek, ami az országot sorvasztja. A majoritási kérdés megoldására is van egy javaslatom. Tartsa fenn az állam magának azt a jogot, hogy a külföldi tőkével indult vállalkozások részvényeinek megfelelő százalékát visszaválthatja. De most ebben a szörnyű nehéz helyzetben minden gátat le kell bontani a külföldi tőke segítségével elől! Csaknem biztos vagyok benne, hogy az az akció, amit ez irányban indítok, sikerülni fog.

A terv sikeres megoldása esetén egyszerre életerős lendületet venne a haláltusában felegregő közgazdasági életünk.

A hamisítás világbajnoka.

(Aki becsapta a franciákat és lengyeleket.)

Berlinből jelentik: Másfél esztendői vizsgálati fogság után végre befejezték a vizsgálatot abban az államokirathamisítási ügyben, amelyet Anspach Erik ellen indítottak és amely annak idején olyan port vert fel. Anspach, aki mindössze 25 éves, elmondhatja magáról, hogy a hamisítás világbajnoka és amit elkövetett, annál alávalóbb dolog, mert általa hazáját ki akarta szolgáltatni Franciaországnak. Anspach ugyanis olyan okmányokat hamisított, amelyek titkos német hadikészülődésekről szóltak és ezeket a hamisítványokat jó áron eladta a francia kormánynak.

Az ezekben az okmányokban foglalt titkos parancsokat a francia kamarában is szövév tették és a német kormány álmétkodva vett rólu tudomást. A I.e Rond francia tábornok vezetése alatt álló katonai ellenőrző bizottság a német kormány kérésére vizsgálatot indított és miután megállapította,

hogy a vádak alaptalanok, kinyomozták a hamisítót Anspach Erik személyében, akiről azt is kiderítették, hogy nemcsak a franciákat csapta be, hanem a lengyeleket is, egy Lengyelország ellen irányuló nem létező finn-csehszlovák szövetségi szerződés hamisított másolatát adva el. A vizsgálat során kiderült, hogy ez a veszedelmes ember a politikai okmányok hamisítása előtt már zálogleveleket is hamisított és így hűnttyvét két fórumon fogják tárgyalni. Anspach elvetemedettségét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a hamisításokat nemcsak bevallotta, büszkén jelentette ki, hogy ő a század legügyesebb és legnagyobb hamisítója.

Közgazdaság.

A magyar korona újabb esése

(Hanyatló volt az irányzat a zürichi jegyzésben.)

A magyar korona újabb zürichi esése a mai nap pénzügyi eseménye. A tegnapi zuhanás után ma ismét jelentékenyen veszített értékéből a magyar valuta és 0.04-re esett. Aradon a belföldi magyar korona már elérte a 92-ös magasságot a leuval szemben. A leuért pedig 68 külföldi magyar koronát adtak. A szokol nagy mértékben 16.65-re esett Zürichben. A leut 2.87.50-es áron jegyezték. A márka folytonos zuhanásában tegnapról máig értékének felét elvesztette. A tegnapi zárlatban még 0.0014-es áron jegyezték, a mai nyitásban 0.0012-re esett, a zárlatban pedig 0.009.50-re zuhant. Párisban száz lelért 8.55 francia frankot fizettek.

Aradi valutaárak. (Július 25.) Francia frank 12, svájci frank 35, dollár 203, dinár 210, szokol 590, márka 0.0010, lira 8.60, angol font 885, magyar korona 0.0140, osztrák korona 0.0029. — *Kifizetések:* Budapest belföldi 92, külföldi 60, Bécs 358, Berlin 1650, Prága 585, Zürich 35.40, Milano 8.70, Newyork 200, Páris 11.70, London 904, Belgrád 2.20, lej 8.55.

Bucaresti tőzsdezárlat. (Július 25.) *Kifizetések:* Páris 11.65, Berlin 0.005.50, London 894, Newyork 195.50, Milano 8.55, Zürich 34.80, Bécs 0.0028.10, Prága 5.86, Budapest 0.02.20. — *Valuták:* Napoleon 725, márka 7, leu 1.75, török lira 1.20, angol font 900, francia frank 11.60, svájci frank 34, lira 8.20, drachma 5, dinár 2.20, dollár 198, lengyel márka 0.0019, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0142, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Július 25.) Berlin 0.0012, Newyork 558, London 2566, Páris 33, Milano 24.40, Prága 16.62.50, Budapest 0.04, Belgrád 6, Bucaresti 2.87.50, Varsó 0.0037, Bécs 0.0078.62.50.

Zürichi zárlat. (Július 25.) Berlin 0.009.50, Newyork 559.50, London 2572, Páris 33, Milano 34.40, Prága 16.65, Budapest 0.04, Belgrád 6, Bucaresti 2.87.50, Varsó 0.0037, Bécs 0.0077.37.50.

Budapesti Devizaközpont jegyzése. (Július 25.) Berlin 3.4.40, márka 350—490, London 51440—53440, angol font 51640—53640, Milano 488—522, Newyork 11190—11690, dollár 11240—11740, Páris 660—697, francia frank 665—699, Bécs 1550—1720, Prága 333—353

Tudja már mit jelent az „EGOL“?, az „EGOL“ 40% ármegtakarítást jelent!

Változás a magyar Devizaközpont vezetésében.

Hir Tabakovics Dusán távozásáról. — Felemelték a külföldi utazásra szóló devizákat. —

Budapestről táviratozzák: Tőzsdei körökben ma sokat beszéltek arról, hogy az augusztus elsején életbelépő devizareformokon kívül amelyeknek lényege a bankok közti szabad devizaforgalom visszaállítása, magában a devizaközpont vezetésében is fontos személyi változások készülnek. Így elsősorban arról van szó, hogy Elischer Viktor, a Devizaközpont vezérigazgatója, aki holnap, nyári szabadságra megy, szabadságából visszatérve, nem foglalja el újra hivatalát. Arról is beszéltek, hogy Tabakovics Dusán, a Hegyintézet igazgatója, aki nehéz viszonyok közepette vezette a Devizaközpont ügyeit, szintén foglalkozik az igazgatói székből való távozás gondolatával. Tabakovics Dusán különben július közepe óta szintén szabadságon van. A pillanatnyi helyzet tehát az, hogy a Devizaközpont sorsdöntő óráiban mindkét vezetője nyári szabadságra ment és ez idő szerint a Devizaközpont osztályfőnökei vezetik az ügyeket. Arról, hogy kik lesznek a távozni készülő devizaközponti vezetők utódai, egyelőre korai volna még minden kombináció.

A Devizaközpont vezetőinek távozásáról. — Ujabb drágulás Budapesten. Budapestről táviratozzák: Minden ismét megdrágult. A zsír 6000, a tej 500, borjúhús, sertéshús 6000—6200, marhahús 4600, teavaj 7000, szőlő 3000 korona.

Olaszországban konszolidálják a román kincstári bónokat. Bucurestiből táviratozzák: A pénzügyminiszterium értesítést kapott Romából, hogy megkezdődött az olaszországi román kincstári bónok konszolidációja. Az olasz hitelezők nemrégiben visszatartották mindenféle közvetítést és követelték a bónok azonnali kifizetését. Most azonban ez a helyzet megváltozott, ami kizárólag a pénzügyminiszter római látogatásának tudható be.

A Balkán Bank összeomlása. Zágrábból jelentik: Az itteni és a belgrádi tőzsdén a Balkanska Banka összeomlása a legérdekesebb esemény. A bank mintegy 390.000 dollár newyorki kifizetést adott el a belgrádi és zágrábi piacon és ezzel a nagy kínálattal le is nyomta az árfolyamot 20—25 parával. Most várják, hogy a Balkanska Banka realizálja eladásait. Tőzsdei körökben még mindig remélik, hogy a bank jó módú igazgatói saját vagyonukból sietnek a válság enyhítésére. A betevők tegnap megrohanták a bankot, amely három nap óta zárva van. A betevők egy része a bírósághoz fordult és ott jelentette be követelését, miután már nem bizik a bank szanalásában. Beavatott körök szerint a Balkanska Banka közvetlenül a teljes összeomlás előtt áll. Az ügyesség kezd érdeklődni a bank ügyei iránt és a kormány is jelentést

távollétében történt az, hogy a mai napon a központ a hivatalos árfolyamokat lényegesen fölemelte. nyilván a korona további zürichi lemorzsolódásának hatása alatt. Ujítás az is, hogy a Devizaközpont a mai napon, bizonyára a pénzüntézetek helyeslése mellett, kétszer, délelőtt és délután, állapította meg a külföldi valuták és kifizetések hivatalos árfolyamát. Végül előzetes reformként azzal kedveskedett a központ a külföldre utazni szándékozókna, hogy a külföldi utazások céljából igénybe veendő devizák és valuták mindenkori hivatalos árfolyamát 50 százalékkal felemelte. Mint annak idején, ugy most is, érthetetlennek tartjuk ezt a súlyos adót, amellyel azokat az utasokat akarják főleg sújtani, a kik egészségi okokból külföldi fürdőkre akarnak utazni. Most, amikor a vasuti tarifákat állandóan emelik, ez a devizadrágítás egyenesen lehetetlenné fogja tenni azt, hogy külföldre utazhassanak a kereskedők és a külföldi fürdőkon gyógyulást kereső betegek. Értesülés szerint a kereskedelmi érdekvépviseletek a legközelebbi napokban tiltakoznak az életbeléptetett 50 százalékos devizafelár ellen.

tételet magának, hogy esetleg érelyesen beavatkozhassék.

Mozi.

A szerelem mélységes tragédiája vonul el előttünk az Apolló csütörtök esti filmbemutatóján: A leszámolásban. A hat felvonásos megrázó tragédia, melynek főszerepét Olaf Fous játsza, Almuth szépséges leány életét viszi színre, aki bánatos szerelme elől messzi, elhagyott vidékre menekül. Itt megismerkedik egy francia festővel, aki Almuth szerelmes lesz s készülő képehez modelt ül. A kép nagyszerűen sikerült, de a leányba Brigye tanár fia is szerelmes s mert a leányt a festő modelnek használta föl, párbajra hívja a festőt, de ott életét veszti. A tanár, hogy fia életét megbosszulja, Almuthot feleségül veszi s egy alkalommal a festővel a hegyek között sétál s ekkor a művészt a mélységbe dobja. A tanár felesége sejtí, hogy a festő halálát titok fedi s férje megvallja a borzalmas tettet. Almuth menekül az élettől s halálon keresztül keresi szerelmét; arról a szikláról a mélységbe ugrik, honnan férje letaszította a festőt. A csodálatos gondolatot művészi rendezésben adja a film, mely csütörtökön, pénteken és szombaton kerül színre az Apollóban.

Öt szerelmes lovag címen vasárnap, hétfőn és kedden a legragyogóbb és legcsodálatosabb nagyvilági kalandokat mutatja be az Uránia.

A szerkesztésért:
KAROLY JÓZSEF
felel.
Cenzurat.
IOAN NICOLAI

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

NYILATKOZAT.

Ügyfelem, Engel Mór nevében kérem az ő ügyében b. lapjuk folyó hó 25-iki számában megjelent cikkükre vonatkozólag, következő helyesbítést közölni:

1. Nem igaz, hogy ügyfelem ellen Galatzen, vagy a galatzi állítólagos csalások tárgyában feljelentés érkezett volna. Ügyfelem soha életében Galatzen nem volt, galatzi kereskedőkkel, vagy bankokkal soha összeköttetésben nem állott, ott semmiféle üzleti vonatkozásai nem voltak.

2. Nem igaz, hogy a kár, illetve ügyfelem kötelezettségei milliókat fessnek ki. Aránytalanul kisebb összegről van szó, melyre folyton törlesztések történtek és az összes feljelentők, — amint a vizsgálat megfogja mutatni — a feljelentésektől elállottak, mert Engel Mórnak tekintélyes kinnlevőségei vannak és ezekből a kár meg lesz térítve.

3. Ügyfelem szökésben nem volt, hanem üzleti uton, amit az a körülmény igazol, hogy személyzetét és családját mindenkori tartózkodási helyéről nyílt táviratokban értesítette. 4153

Dr. Bauer Félix.

Özv. Fischer Kálmáné szül. Ehrenfeld Rózsát és gyermekeit István, Anny és Sándor, valamint a többi rokonok is a fájdalomtól lesújtottan jelentik a leggyöngédebb férj, apa, fivér és sógor

Fischer Kálmán

drauci szőlőbirtokosnak,

folyó évi július hó 24-én esti 10 órakor övének szentelt élete 58-ik évében történt hirtelen elhunytát.

Drága halottunk földi maradványai folyó évi július hó 26-án délután 6 órakor fognak az aradi izr. temető halottas házából örök nyugalomnak átadni.

Aldás drága emlékére!

Özv. Traub Kálmáné, Grosz Pálné testvérei. Özv. Gottreich Márkné nagynénje. Czukor Albert, Grosz Pál, Ehrenfeld Anna, Ehrenfeld Ignác és neje. özv. Ferbust Mihályné sógorai és sógornői.

CSIPKE

HÍRZÉS

HARISNYA

HOFFMANN SÁNDOR ARAD.

Ügyes elárusító,

ki perfekt román, a kirakatrendezést is érti, elsőrendű konfekció és uriszabó céghez felvétetik. Ajánlatok „Önálló munkatér” jellegre KELET hírlapjában adandók le. 13988

Mérlegek

tolósúlyos és zedés mérlegek ujonnan való készítése, az összes létező mérlegek és súlyok javítás. Világítás, telefon és csengők berendezése és javítása.

Tóth Béla,

mérlegkészítő és műszerész Arad, Buiev. Regele Ferdinand 45. (Boros Béni-tér) 10.

Használják fel az alkalmat!

MŰFOGAKAT

csak ma és holnap vásárolk. fogsort, régi törött műfogakat.

Fizetem a legjobb árakat.

CRUCEA ALBA

„Fekér Kereszt”-szálloda, szoba szám 4. — Délelőtt 9 - 12 és délután 2—7-ig.

DITTRICH JÓZSEF

csinosan berendezett vendéglőjében és kerthelyiségében Str. Episcopul Radu (Magyar-u.) 10. állandóan

izletes hideg és meleg étel, tisztán kezelt hegyaljai borok, naponta frissen csapolt sör pontos kiszolgálás mellett kaphatók. — Estéknél elsőrendű cigányzene játszik. — Abonensek elfogadtnak. 13297

Budapest

elsőrendű, modern családi szállója az

ISTVAN KIRALY szálloda

VI., Podmaniczky-utca 8,

modern berendezés, központi fűtés, meleg vízszolgáltatás, lift stb, 13695

Tölgyfaoszlopok,

egy vagon 4 mm. elsőrendű fenyődeszka,

ládagyártás céljaira különösen alkalmas,

olesón eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében.

Románia

legnagyobb reklámvállalata

a helyi piac részére kereskedelmi és ipari körökben kiterjedt ismeretességgel rendelkező

hirdetésszerző urat keres,

ki komolyan és állandóan óhajt a szakmában elhelyezkedni. Ajánlatok

„Allandó 8—10.000” jellegre

KELET hírlapjában adandók le.

HIRDETÉMÉNY.

Az aradi fa- és fémipari szakiskolának 15 vagon tüzfára van szüksége. Kéri a faszállító cégeket. erre vonatkozó ajánlataikat zárt borítékban folyó évi augusztus hó 15-ig az iskola igazgatósághoz benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok megvizsgálása augusztus 20-án történik.

Az ajánlatokban megjelölendő az átadási hely, időpont és a fa ára. Mint átadási hely az aradi vasuti állomás az előnyösebb.

Az aradi fa- és fémipari szakiskola igazgatója.

24 óra alatt fest és tisztít „Express” kelmefestő, vegytisztító és szőrmefestő gyár, Arad

Strada Eminescu No. 3. (Deák Ferenc-utca).

Elvállalja: szőrmék, bőr, disztollak speciális festését felelősségteljes kivitelben, ugyancsak a kelmefestést minden ágában szakszertően előállítja. 3526

Aporó hirdetések

Levelezés.

VIDÉKI jómegjelenésű igazl uriember keresi olyan feltétlen urinó barátságát, akivel — gyakran Aradon lévén — együtt tölthetne egy pár kellemes órát. Leveleket „Keresem a lelkem párját” jellegre e lapban jelezve a kiadóhivatalba kérem. 4145

DÉLUTÁNI SZÓRAKOZÁSRA filigrám nő ismeretségét keresem. Szerényen támogatnám. Leveleket „Idős ur” jellegre Uranus hirdetőbe, főpostával szemben. 13916

„INCOGNITO” jellegre levél van a kiadóban. 4151

Alkalmazás.

TIZ ÉVES leánykámhoz nevelőnőt keresek. végzett képezdészek előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 700

FIATAL AGILIS UTAZÓ, ki eddigi ily-szerű működését igazolni tudja. AZ ÜVEG ÉS PORCELLÁN szakkól fix-re, vagy provizióra ajánkozzék Gál Béla céhez Déva. 4112

SZÖNYEGSZÖVŐ leányok felvételnek Pasotean, Fischer Eliz-palota. 4123

MINDENES FŐZŐNŐ jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 4143

IRODAI gyakornok leány, kezdő, szerény igényekkel azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatokat „Törekvő” jellegével Kelet hírlapiroda továbbít. 13986

MINDENES SZAKÁCSNŐT keresek 1-1 belépésre. Piata Luther 3. aító 8. 4148

ÜGYES pénztárnoknő felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelige alatt a lap kiadóhivatalában adandók le. 13986

PÉNZTÁROS LEÁNY FELVÉTELEK VOJTEK GYÓGYSZERTÁRBA. 4150

BÁRMILYEN kereskedelmi vállalatnál kereskedelmi érettségit végzett, állami szolgálatban volt, három nyelvet beszélő szorgalmas fiatalember megfelelő állást keres. „Elsőrendű munkaerő” című megkereséseket Wallinger hirdetője továbbít. 13297

Vétel és eladás.

ALKALMI AJÁNDÉKOK u. m.: disztárgyak, ékszer, kézi munkák, jutányos áron eladók. Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszönyveket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

SÜRGŐSEN eladó egy vas prés, két laposó kád, két kármentő és négy hordó, egy 32, 55, 65 és 136 literes. Calea Aurel Vlaicu 139-145. 4154

KERESEK azonnali megvételre egy jókarban levő egyfogatu konflist, esetleg levát is. (gyors) sebes menetűt hozzá. Cimet kiadóhivatal továbbít. 4053

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szönyveket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13578

IRÓGÉPEK (Torpedó, Adler, Schmith, Broos) eladók. Maxim König & Co. Klein & Lázár cégnél. 13986

FÜRESZGÉP 6 HP. elköltözés miatt eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben 13915

KERESEK megvételre jókarban levő Revolver prést cserémmintával. Tabakovits Emil építész, Piata Catedralei 12. 13296

HÁROM ágybetét és egyéb butordarabok eladók. Megtekinthető délelőtti 10 órától. Cim a kiadóban. 4147

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükrös eladó Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a) ház mesternél. 4146

NAGYON OLCSÓ Ferenc József víz érkezett Ehrenfeld fűszernagykereskedésébe. 4152

ELADÓ cca 800 Hl. ut és használt jókarban levő töltőképes boros hordó 400 litertől 4500 literig. Farkas Jenőnél, Balavásár. 3924

ÜZLETI berendezés, cassa, pult, olesón eladó. „Dama” áruház Str. Alexandri (Salacz-utca) I. Kelet hírlapiroda mellett. 13985

CSOKOLÁDÉGÉP, két gránithengerrel, eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13297

Ingyen.

STR. PACHE PROTOPOPESCU (Bethlen-utca) 15. számú két szobás magánház eladó. 4058

STR. PACHE PROTOPOPESCU 21. (Bethlen-utca 15.) számú két szobás magánház eladó. 4058

ELADÓ Sírjai (világos) főtéren sarokház 2 nagy borpincével, 650 Hl. cement-hordókkal. Bővebbet kiadóban. 4142

KÜLVÁROSBAN gazdálkodásra alkalmas gyönyörű ház átvethető négy szobás lakással 200.000 leért eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13915

FÜTON csinosan butorozott szoba konyhahasználattal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 4144

KIADÓ augusztus 1-től belvárosban 1 butorozott utcai szoba felszerelt konyhával, kamara, pincével. Cim „Mehibzés” vállalat Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. 13740

Üzletek.

ARADMEGYE legnagyobb mezővárosában a legelső szálloda, étterem, kávéház, kaszinó és mozi 3 szobás lakással, teljes berendezéssel 80.000 leért eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13915

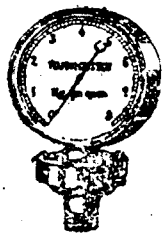
ELADÓ fűszerüzlet, szabó üzlet és vendéglő. Cim a kiadóban. 4155

Ügyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal volna bevonva. (Miteszerek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arcszépítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margitremes gyár & Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad-Uj-Micalaca. 18869

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:

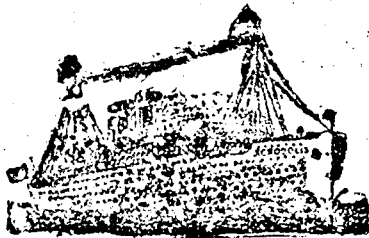
Gépgár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. Telefon 315.

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Románia részére: CUNARD LINE S. A. R.

Legkényelmesebb utazás és kitérő élelmények minden osztályon. Rendszeres forgalom és összeköttetés Romániával.

Közvetlen forgalom: Amsterdamon át Braziliába, Argentiniába, Uruguay és az összes Dél-amerikai államokba.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak,

pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanígy más utasok az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes prospektust kívánatra készséggel küldünk. 2790

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timişoara, III. Bulv. Carol (Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Kapható minden jobb vendéglőben és fűszerüzletben.

Az igazi gyógysör a

à la München.

Főraktár Aradon kizárólag:

Reusz Sándor cégnél.

Legmodernebb hűtőtelep, sörfejtőberendezés és jéggyár.

Arcod bőre hogyha

Nagyon zsiros

Kaiser-Borax

Jó hatása biztos.

I-18675

Eladó

egy Gráf és Stiff gyármányu 45 HP.

személy autó

nyitott és csukott carrossériával és egy 40 HP. teherautó.

Az autók a Földhitelintézetnél Nagyszébenbe megtekinthetők. 8938

Faipari és Árukereskedelmi R. T. Targul Mures (Marosvásárhelyt.)